

İnsan onuruna yakışır iş

Daha iyi bir dünya için

Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu

TÜRK-İŞ

Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu

Bayındır Sokak No. 10

Yenişehir - Ankara

Tel : (0.312) 433 31 25 (4 hat)

Faks: (0.312) 433 68 09 - 433 85 80

<http://www.turkis.org.tr>

e-posta: turkis@turkis.org.tr

Ekim 2009

Baskı:

Ziraat Gurup Matbaacılık A.Ş.

Tel: (0.312) 384 73 44 - 45

Sunuş

Ekim 2007'de Lizbon'da yapılan ILO Adil Küreselleşme Forumu'nda "İnsan Onuruna Yakışır İş" için eylem çağrısında bulunuldu. Forum sonunda hükümetlerden, ILO Standartlarını onaylayarak uygulamaları ve "İnsan Onuruna Yakışır İş" kavramını ilgili politikalarına dahil etmelerini talep etmek amacıyla bir dilekçe kampanyası başlatıldı. Ayrıca 7 Ekim'in "Dünya İnsan Onuruna Yakışır İş Günü" olması hedeflendi.

TÜRK-İŞ, bütün dünya sendikaları ile birlikte 7 Ekim 2008'de Ankara'da "İnsan Onuruna Yakışır İş Günü"nü düzenlediği bir toplantıyla ele aldı.

Kavrama verdiğimiz önemin gereği olarak da üniversitelerimiz ile işbirliği yaparak "İnsan Onuruna Yakışır İş" konusundaki panellerimiz bir yıl boyunca ülkemizin çeşitli kentlerinde düzenlendi.

Amacımız kavrama olan duyarlılığı artırırken yarının çalışanları olacak üniversite öğrencilerinin bu konuda bilinçlendirilmeleri idi.

Panellerimiz akademik çevrelerden, öğrencilerden ve çalışanlardan büyük ilgi gördü. ILO Türkiye Temsilcisi Gülay Aslantepe de bu süreçte hep yanımızda oldu. "İnsan Onuruna Yakışır İş" kavramını Türkiye'ye kazandırmakta emeği geçen tüm kurumlara ve herkese teşekkür ediyoruz.

7 Ekim 2009'da da daha büyük bir etkinliği gerçekleştiriyor olmaktan mutluyuz. 2010 yılında da bu etkinliklerimize yine üniversitelerimiz ile birlikte devam etmeyi hedefliyoruz.

Elinizdeki bu belge "İnsan Onuruna Yakışır İş" için içten bir sesleniştir.

İnsan onuruna yakışır iş

Daha iyi bir dünya için

KARAKULMAZ

“İşimi Geri İstiyorum”

İşçinin çalışma hayatında karşılaştığı en önemli risklerden biri işini kaybetme durumudur. 19. yüzyıldan beri dünyanın gündeminde olan iş güvencesinin amacı işveren karşısında ekonomik olarak zayıf durumdaki işçiyi yaşamının merkezini oluşturan işini kaybetme riskine karşı koruyarak gelirin toplumda adil dağılımını sağlamaktır. Bugün temel bir insan hakkı olarak görülen iş güvencesi, insan onuruna yakışır bir yaşamın önemli bir unsurudur.

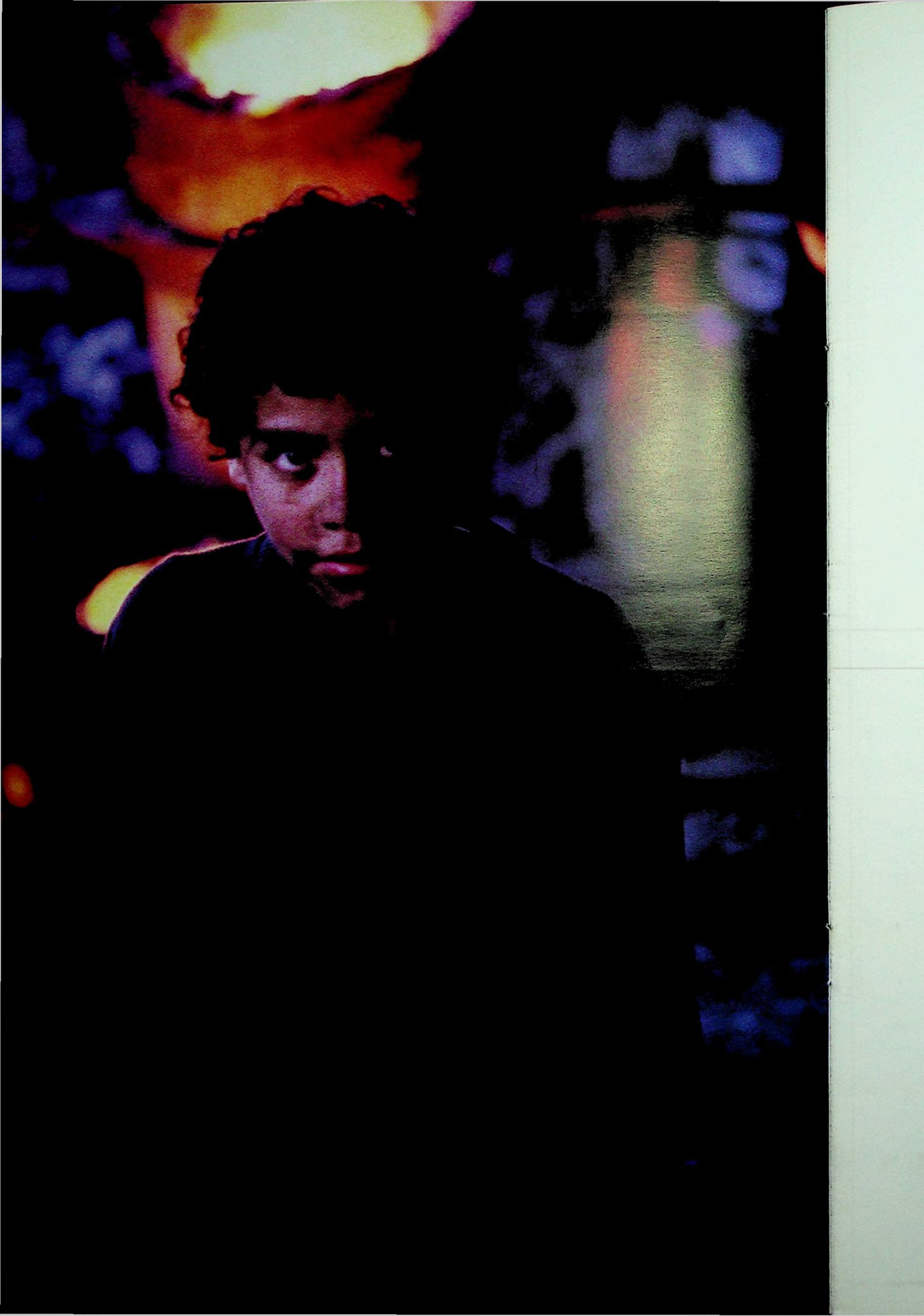
Türkiye’de 2008 yılında etkileri ortaya çıkan küresel kriz yine en çok işçi sınıfını sarsmıştır. Ekim 2008-Temmuz 2009 dönemindeki 10 ayda, “ekonomik kriz gerekçesiyle” 400 binden fazla işçi işsiz kalmış, TÜRK-İŞ’e bağlı sendikalara üye 40 bin 755 işçinin işine son verilmiş, 44 bin 340 işçi de ücretsiz izne çıkarılmıştır. Ülkemizde iş güvencesi, işsizlik sigortası ve kısa çalışma ödeneği gibi istihdamı koruyucu yasal düzenlemelerin yetersiz kalması nedeniyle işinden olan binlerce işçi küresel ekonomik krizin bedelini ağır bir şekilde ödemektedir.

İş Güvencesi Yasası, tüm işçileri kapsamına almaması, işe iadede işverene seçenek sunulması ve kararların kısa sürede sonuçlanmaması, tazminat miktarının işçinin en az dört en çok sekiz aylık ücreti ile sınırlandırılması gibi nedenlerle gerçekliğini ve yeterliliğini yitirmektedir.

İnsan onuruna yakışır iş

Daha iyi bir dünya için

“Okumak İstiyorum”

Dünyada ve Türkiye’de çocuk işçiliği sorunu büyük önem taşımaktadır. Uluslararası Çalışma Örgütü’nün (ILO) son tahminlerine göre dünyada 218 milyon çocuk, çocuk işçi durumunda bulunuyor ve pek çoğu “çocuk işçiliğinin en kötü biçimleri” olarak kabul edilen işlerde çalışıyor.

Çocuk işçiliği, Sanayi Devrimi’nden bu yana yapısal bir sorun olarak süregelmektedir. Çocukların eğitim çağında sanayide, sokakta, tarımsal alanlarda çalışmaları olgusu, önemli bir toplumsal sorun olarak her geçen gün büyümektedir. Türkiye’de başta İstanbul, Diyarbakır, Adana, Gaziantep, İzmir, Ankara olmak üzere büyük kentlerde sokakta çalışan, sokakta yaşayan çocuk sayısı artmaktadır. Sosyal devlet anlayışının hakim olduğu bir yapıda çocuk emeğinin/çocuk işçiliğinin söz konusu olması düşünülemez. Gelecekte insan onuruna yakışır hayat standartları elde edebilmeleri için, çocukların yeri sokaklar, atölyeler değil, nitelikli eğitim alabilecekleri okullar olmalıdır.

İnsan onuruna yakışır iş

Daha iyi bir dünya için

“Ben de Çalışmak İstiyorum”

Türkiye’de nüfusun yüzde 12’sini özürllüer oluşturmaktadır. 2009 yılı Nisan ayı Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) verilerine göre 109.645 özürllü işe yerleştirilmeyi beklemektedir. Özürllülerin sosyal hayata katılabırmeleri ve rehabilitasyonları için, istihdam olanaklarının varlığı ve istihdamlarının özel sektör-kamu sektörü ayrımı gözetilmeksizin desteklenmesi büyük önem taşımaktadır. Toplumun ayrılmaz bir parçası olan bu bireyleri çalışma hayatının dışına itmek yerine, istihdamda fırsat eşitliği sağlanarak, onları topluma kazandıracak politikalar geliştirilmelidir.

Anayasanın sosyal devlet ilkesinden hareketle, istihdama girişte dezavantajlı gruplar arasında yer alan özürllülere, insan onuruna yakışır iş olanakları sunacak tedbirler alınmalı, sosyal yaşam onların varlığı dikkate alınarak planlanmalı ve düzenlenmelidir.

İnsan onuruna yakışır iş

Daha iyi bir dünya için

“Güçlü Olmak İstiyorum”

İşçi sınıfının en büyük gücü sendikal örgütlülüğüdür. Sendikal örgütlenme, grev ve toplu sözleşme haklarından yoksun bir işçi sınıfının insan onuruna yaraşır işte istihdam edilmesi düşünülemez.

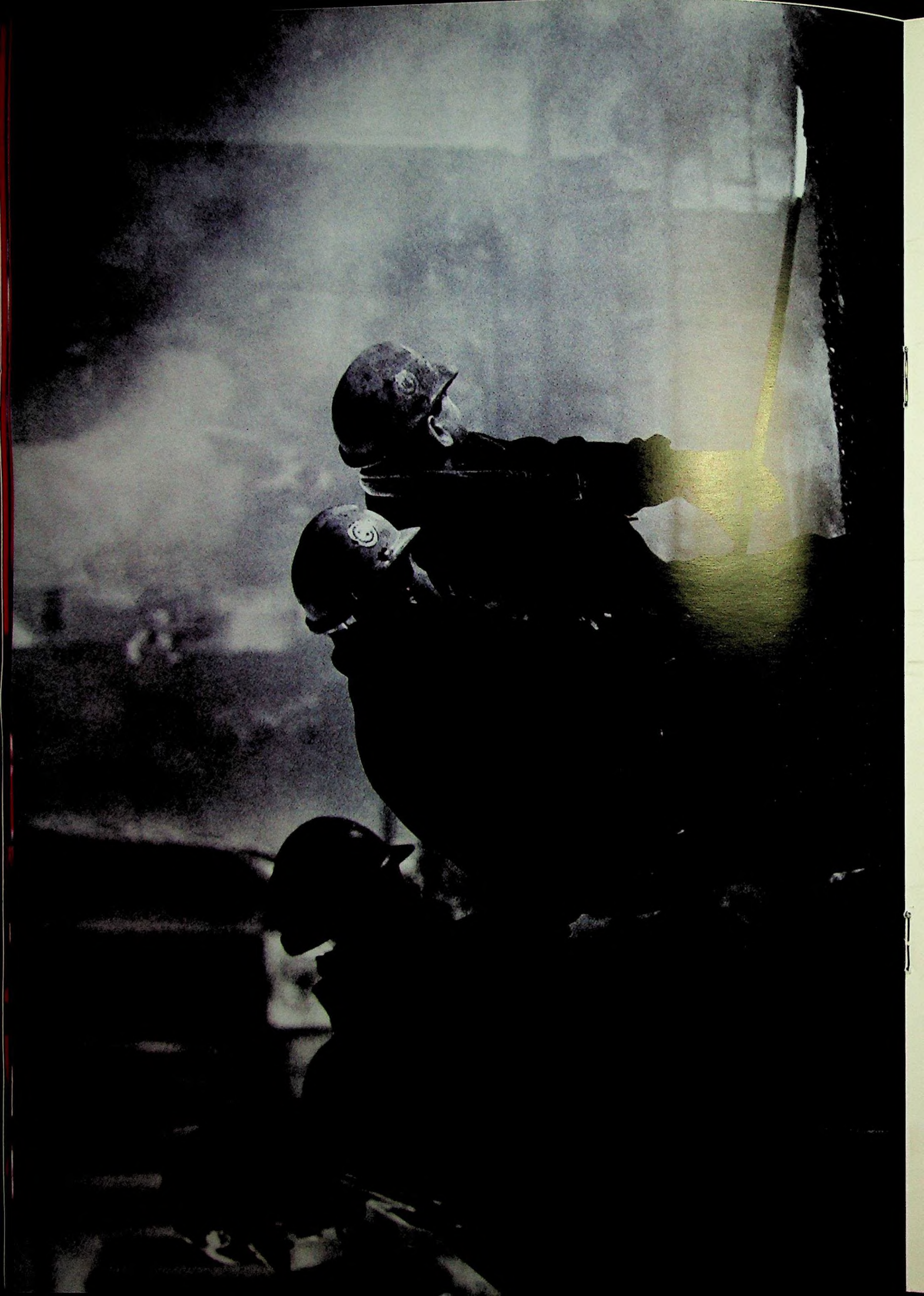
Türkiye, ILO’nun “Sendika Özgürlüğü ve Örgütlenme Hakkı’nın Korunması” ile ilgili 87 sayılı ve “Örgütlenme ve Toplu Sözleşme Hakkı” ile ilgili 98 sayılı sözleşmelerini gecikme de olsa kabul etmiş olmasına rağmen sendikal haklar ve örgütlenme özgürlüğünün önündeki yasal engelleri halen ortadan kaldırmamıştır. Oysa çağdaş ve demokratik bir toplum olmanın en önemli koşullarından biri, toplumu oluşturan sınıfların çıkarlarını örgütlü olarak koruyabilme hakkına sahip olmalarıdır.

Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Grev ve Lokavt Yasaları TÜRK-İŞ’in görüşleri yönünde değiştirilmeli, özellikle sendikalaşmadan dolayı işçi atılmasının önlenmesi için gerekli yasal düzenlemeler yapılmalıdır. Toplumsal alanda en etkili demokratik kitle örgütleri olarak görülmesi gereken sendikaların etkisizleştirilmeye çalışılması, örgütlü örgütsüz tür çalışanların insanca yaşam koşullarını olumuz yönde etkileyecektir.

İnsan onuruna yakışır iş

Daha iyi bir dünya için

“İnsanca Yaşamak İstiyorum”

TÜRK-İŞ Açlık ve Yoksulluk Sınırı çalışmasının son verilerine göre; Türkiye’de yaşayan dört kişilik bir ailenin sağlıklı, dengeli ve yeterli beslenebilmesi için gerekli harcama tutarı 750 TL olmuştur. Gıda dışında yapılması gereken kira, yakacak, elektrik, su, ulaşım, sağlık, eğitim, giyim gibi zorunlu harcamalar da dikkate alındığında insan onuruna yaraşır bir geçim düzeyi sağlayabilmek için dört kişilik bir haneye ayda 2.442 TL girmesi gerekmektedir. Asgari ücretle çalışan bir işçinin eline geçen net 546.48 TL, işçiye ve ailesine asgari yaşam koşullarını bile sağlayamazken, insan onuruna yaraşır bir yaşam düzeyi sağlamaktan oldukça uzaktır.

Türkiye’de yoksulluk giderek artmakta, ekonomik büyüme istihdam yaratmamakta, çalışanlar da bu büyümeden paylarını alamamaktadırlar. Kriz-işsizlik döngüsü içinde, ülkemiz çalışan yoksullar ve çaresiz işsizler ülkesine dönüşmektedir. Asgari ücret, işçiye ve ailesine insanca yaşama olanağı sağlamaktan ve bilinen evrensel tanımından uzaklaşarak sefalet ücreti halini almıştır.

İnsan onuruna yaraşır iş

Daha iyi bir dünya için

“Huzur İstiyorum”

İnsan onuruna yaraşır koşullarda bir emeklilik çalışanların geleceğinin güvencesidir. Emekli gelir ve aylıklarının yetersizliği, eşitsizliği nedeniyle emekliler dışlanmakta ve onlarca yıllık emeklerinin karşılığını alamamaktadırlar.

Sosyal güvenlik sistemimizin finansman açığı gerekçe gösterilerek “reform” adı altında yapılan yasal düzenlemeler ile işçilerin emekli olmaları zorlaştırılmıştır. Özellikle mevsimlik ve kısmi süreli işlerde çalışanların emekli olmaları imkansız duruma gelmiştir. Emekli, dul ve yetim aylıklarının daha düşük hesaplanması öngörülmüştür. Çalışma yaşamları boyunca ödedikleri vergi ve primlerle ülke ekonomisine katkıda bulunan işçi emeklileri ve onların dul ve yetimleri de insanca koşullarda bir yaşam sürdürememektedirler. Emeklilerin yüzde 90’ı açlık, tamamı yoksulluk sınırının altında gelir ve aylık almaktadırlar. Bu, sosyal devlet ilkesi ile bağdaşmayan, utanç verici bir durumdur. Gelir ve aylıklar insanca yaşama yetecek bir düzeye getirilmelidir.

İnsan onuruna yakışır iş

Daha iyi bir dünya için

“Kadına Yönelik Şiddet ve Ayrımcılık İstemiyorum”

Türkiye’de cinsiyete dayalı ayrımcılık birçok boyutta yaşanmaktadır. Bunlardan biri ve en önemlisi istihdam alanındadır. Cinsiyete dayalı ayrımcılık, aynı işkolunda çalışan, aynı işi yapan, eşit deneyime ve eğitim düzeyine sahip kadınların, cinsiyetlerinden dolayı, erkeklerden daha az ücret almaları, işe alınma ve işten çıkarılma, teknik eğitim ve kariyer şansı gibi konularda ikinci planda tutulmalarıdır.

Ayrımcılık kapsamına giren cinsel taciz de, kadını işgücünde yer almaktan caydıran, kadını onuru, değer yargıları ve işi arasında seçim yapmaya zorlayan bir sömürü biçimidir.

Türkiye’de kadın istihdamı gelişmiş ülkelere oranla oldukça düşüktür. Son TÜİK verilerine göre işgücüne katılma oranı erkeklerde yüzde 71 olmasına karşın, kadınlarda yüzde 27 ile bu oranın çok gerisinde kalmaktadır.

İnsan onuruna yakışır iş

Daha iyi bir dünya için

“Köle Olmak İstemiyorum”

İstihdam aracılık hizmetleri, Sanayi Devrimi ile birlikte ortaya çıkmış, fakat daha sonra işçi simsarlığı ve sömürüye yol açması nedeniyle kamuya bırakılmıştır. Ancak günümüzde bütün dünyada olduğu gibi ülkemizde de özel istihdam büroları kamuya yardımcı olmak üzere yeniden ortaya çıkmıştır. 5920 sayılı yasa tasarısı ile de özel istihdam bürolarına istihdam ettikleri işçileri diğer işverenlere kiralama imkanı verilmek istenmiştir.

Özel istihdam bürolarının mesleki anlamda geçici işçi verebilmeleri, yani işçi kiralayabilmeleri;

- Emegın meta haline gelmesi,
- İşçilerin kazanç konusu olması,
- İşsizlerin istismar edilmesi,
- İşçi simsarlığına yol açılması,
- İşyeri kavramının ortadan kalkması,
- İş güvencesinin ortadan kalkması,
- İşçilerin örgütlenme hakkının ortadan kalkması,
- Grev hakkının kullanılamaz hale gelmesi,
- İşyerinde aynı işi yapan farklı statüde iki işçi grubu oluşması,
- İşçilerin insan onuruna yakışmayacak koşullarda çalıştırılması,

gibi nedenlerle iş piyasasının düzenini bozacağından TÜRK-İŞ bu düzenlemeye karşı çıkmış ve yasalaşmasını önlemiştir.

İnsan onuruna yakışır iş

Daha iyi bir dünya için

“Can Güvenliđimi İstiyorum”

Can güvenliğinin olmadığı bir işyerinde insan onuruna yakışır iş koşullarından söz edilemez. Tuzla Tersaneleri'nde şimdiye kadar hayatını kaybeden çok sayıda işçimiz, silikozis hastalığı nedeniyle ölümlü bekleyen kot taşıma işçilerimiz, İstanbul'da sular altında kalan dere yatağında kapısı ve camı olmayan servis minibüsü içinde boğularak can veren tekstil işçisi kadınlarımız, her 6 dakikada bir meydana gelen bir iş kazası nedeniyle her 5 saatte bir hayatını kaybeden, her 4 saatte bir sürekli iş göremez hale gelen çalışanımız için insan onuruna yakışır iş koşullarını tartışmak artık yersizdir.

2007 yılı Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) istatistiklerine göre Türkiye'de 80.602 iş kazası, 1208 meslek hastalığı vakası meydana gelmiş, bunların 1.044'ü ölümlü sonuçlanmıştır. Ölümcül iş kazalarının yüzde 98'i ve meslek hastalıklarının yüzde 82'si küçük ve orta ölçekli işletmelerde meydana gelmekte, bu işyerleri ise tüm çalışanların yüzde 62'ni oluşturmaktadır.

İnsan onuruna yakışır iş

Daha iyi bir dünya için

“Sigortamı İstiyorum”

Anayasamız, herkesin sosyal güvenlik hakkına sahip olduğunu ve bu görevin devlet tarafından yerine getirilmesini öngörmüştür. Ancak TÜİK verilerine göre 2009 yılında ülke nüfusunun yüzde 19'u sosyal korumadan yoksundur. Mayıs 2009 verilerine göre kayıtdışı istihdam oranı yüzde 44'e ulaşmıştır.

Sosyal güvenlik sistemimizde reform adı altında yürütülen düzenlemelerin dördüncü ayağı ve en önemli bölümünü oluşturan Sosyal Yardım ve Primsiz Ödemeler Kanun Tasarısı bugüne kadar Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne getirilmemiştir.

Oysa ki Türkiye'de yaşayan herkesin sosyal korumaya kavuşturulması için; bu alanda hizmet sunan tüm kamu kurum ve kuruluşları ile Sosyal Yardım ve Dayanışma Fonu dahil tüm kaynakları tek çatı altında toplayan, ülkemizin sosyal ve ekonomik koşullarına uygun olarak yoksulluğu tanımlayan, hak sahiplerinin kolayca ulaşmalarına olanak sağlayan ve çağdaş hizmet sunan sistemin biran önce kurulması zorunludur.

Refahtan pay verilmeyen emekli, dul ve yetimlerden yüzde 90'ına bağlanan ve ödenen aylıklar TÜRK-İŞ'in verilerine göre açlık sınırının altındadır. Sağlık hizmetlerinden yararlanmak ise prim dışında ayrıca ceplerinden para ödenmesini gerektirmektedir.

Oysa ki, çağdaş hukuk devletinin öncelikli görevi, bireye yarınından endişe duymayacak şekilde sosyal sigorta hakkını sağlamaktır.

Ülkede yaşayan herkesi sosyal korumaya kavuşturan, kayıtdışı çalıştırmayı ortadan kaldıran, ülke koşullarına uygun olarak emeklilik hakkını sağlayan, emekli, dul ve yetimine refahtan pay verip insanca yaşamasına olanak sağlayacak aylık ödeyen ve yeteri kadar sağlık hizmeti sunan sistemin tüm taraflarla uzlaşarak kurulması devletin öncelikli görevi olmalıdır.

İnsan onuruna yakışır iş

Daha iyi bir dünya için

“İşsizlik Fonuna Dokunulmasını İstemiyorum”

İşsizlik sigortası fonunun sahibi işçidir.

İşsizlik sigortasının amacı, bir iş yerinde çalışırken, çalışma istek, yetenek ve yeterliliğinde olmasına rağmen herhangi bir kasıt ve kusuru olmaksızın işini kaybeden sigortalılara işsiz kalmaları nedeniyle uğradıkları gelir kaybını belli süre ve ölçüde karşılamaktır. İşsizlik Sigortası Fonu, bu amacı gerçekleştirmek üzere oluşturulmuştur.

Ancak Temmuz 2009 itibariyle 42 milyar TL'ye ulaşan fon kaynaklarının, amacı dışında kullanılmak üzere yasal düzenlemelerin yapılmış olması, geçmişte olduğu gibi İşsizlik Sigortası Fonu'nun da hükümetlerin dilediği şekilde kullanmalarına zemin oluşturulmuştur. Hükümetlerin fona istedikleri gibi kullanabilecekleri bir kaynak olarak görmeleri işçi kesimini endişelendirmekte, halkın devlete olan güvenini sarsmakta, ekonomik ve sosyal hayatımızın üzerinde görülenin ötesinde tahribat yaratmaktadır.

İnsan onuruna yakışır iş

Daha iyi bir dünya için

ITUC CSI IGB

WDDW

WORLD DAY FOR DECENT WORK 07.10.09

İnsan onuruna yakışır iş

Daha iyi bir dünya için

